
APTAUJA PAR 2010. GADA SAEIMAS VĒLĒŠANĀM

**2009. gada novembrī
Kanādā**

Apkopoja Liene Sestule
2010.gada februāris

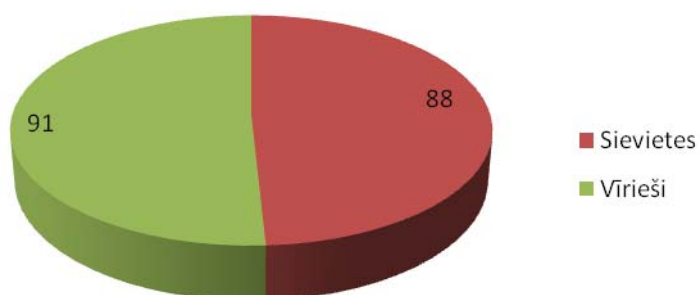
Aptaujas tehniskā informācija

Aptaujas veicējs: Latvijas vēstniecību Kanādā un Latviešu Nacionālā apvienība Kanādā.

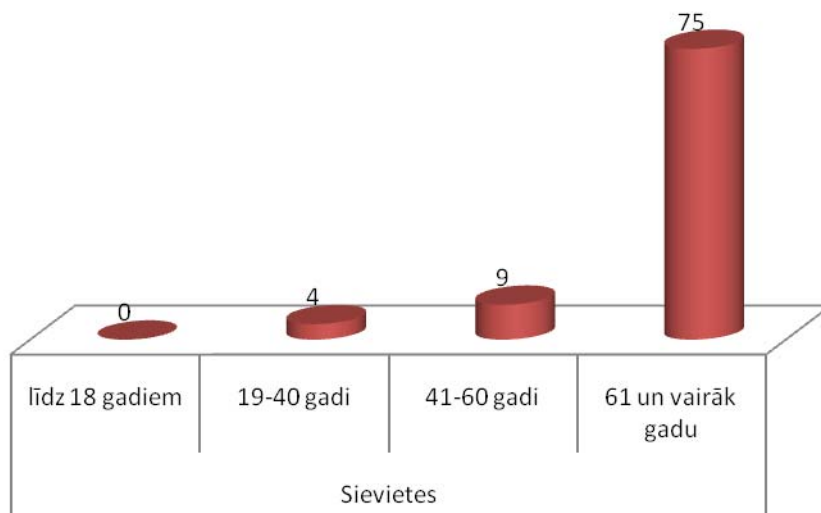
Aptaujātais kopums: Potenciālie vēlētāji LR 10.Saeimas vēlēšanām vecumā no 18-gadiem, kas aptaujas brīdī dzīvo/uzturas Kanādā

Aptaujāto skaits: 179

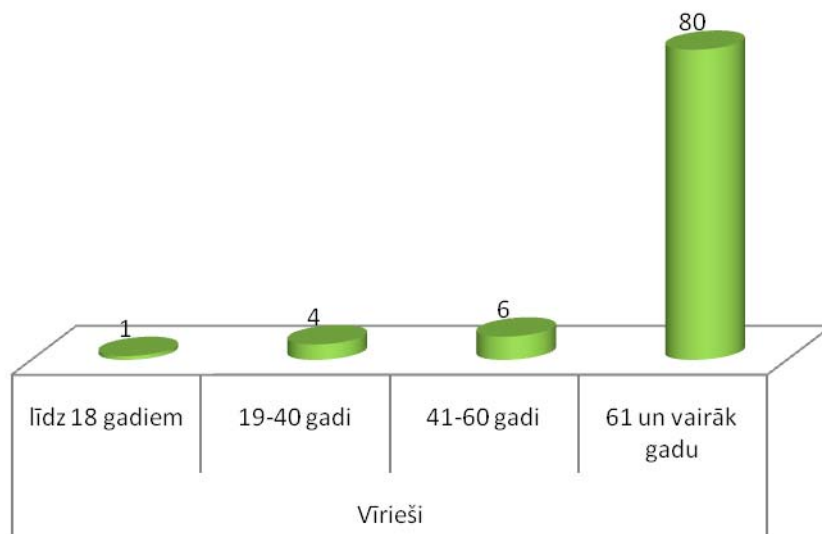
Aptaujāto skaits pēc dzimuma (sievietes – 88; vīrieši – 91):

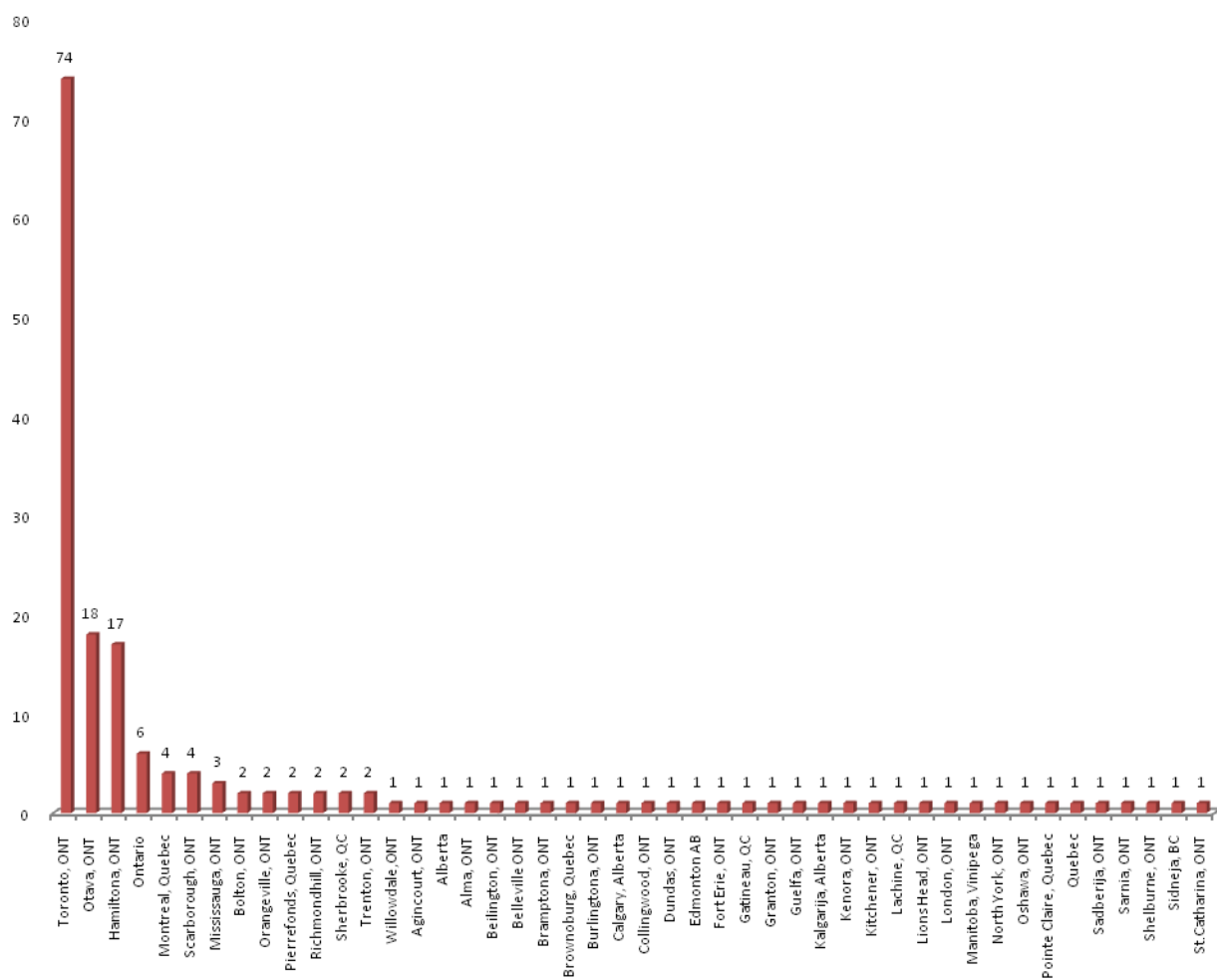
Sieviešu skaits pēc vecuma grupām:

Vīriešu skaits pēc vecuma grupām:

Aptaujāto sadalījums pēc dzīvesvietas:

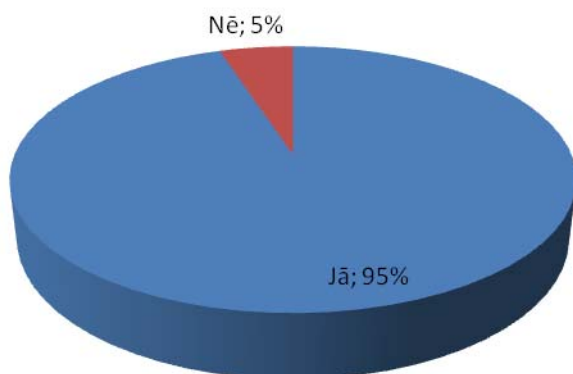
Visvairāk aptaujātie kā dzīvesvietu ir norādījuši Toronto (74), Otavu (18) un Hamiltonu (17).

Apkopotā informācija tabulās nav rediģēta, tāpat dažviet, iespējams, nav precīzi pārrakstītas respondentu atbildes, dažādo rokrakstu dēļ.

Galvenie rezultāti

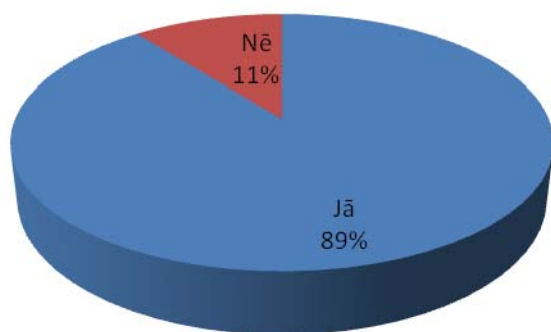
Aptaujā respondentiem bija jāatbild uz 10 jautājumiem.

Atbildes uz jautājumu Nr.1. „**Vai Jūs esat balsstiesīgs Latvijas Republikas pilsonis/e?**”

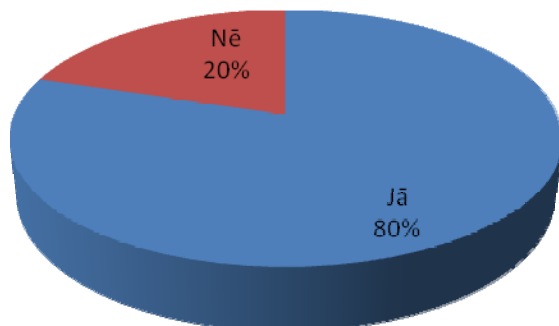
Saskaņā ar aptaujas rezultātiem 95% aptaujāto norādīja, ka ir balsstiesīgi LR pilsoņi, 5% norādīja, ka nav balsstiesīgi.

Atbildes uz jautājumu Nr.2.: „**Vai Jums ir derīga Latvijas Republikas pilsoņa pase, lai varētu piedalīties vēlēšanās?**”

89% aptaujāto uz šo jautājumu atbildēja „Jā”, 11% atzīmēja „Nē” aptaujas anketā. Atbildot uz šo jautājumi, vairāki respondenti ir norādījuši pases izdošanas laiku ar piebildi, ka nav pārliecināti vai ar esošo dokumentu ir tiesīgi piedalīties vēlēšanās.

Atbildes uz jautājumu Nr.3. : „Vai Jūs piedalījāties 9.Saeimas vēlēšanās 2006.gadā”

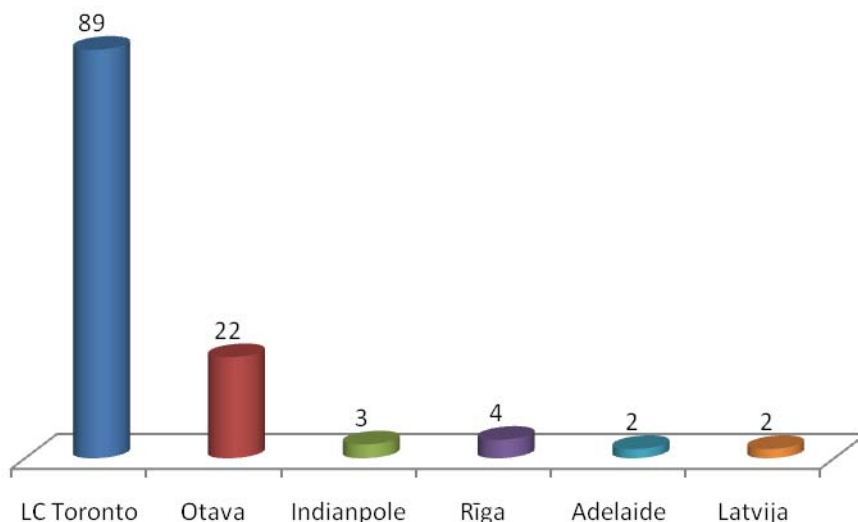
Kā redzams grafikā 80% no aptaujātiem ir piedalījušies 2006.gada Saeimas vēlēšanās un 20% nav piedalījušies.

4. jautājumā un 5. jautājumā respondentiem bija jāpaskaidro sīkāk atbilde uz 3.jautājumu.

Atbildes uz jautājumu Nr. 4. „Balsoju: „pa pastu”; „vēlēšanu iecirknī (Kurā)?””

No aptaujātajiem 90% balsoja vēlēšanu iecirknī, 10% balsoja pa pastu.

Kā grafikā redzams, lielākā daļa aptaujāto 2006.gada vēlēšanās balsoja vēlēšanu iecirknī Toronto.

Tiem respondentiem, kas norādīja, ka 9.Saeimas vēlēšanās nepiedalījās, tika lūgts minēt iemeslu. Atbildes uz jautājumu **Nr.5.: „Ja nepiedalījāties, tad, lūdzu, īsi uzrādiet iemeslu”.**

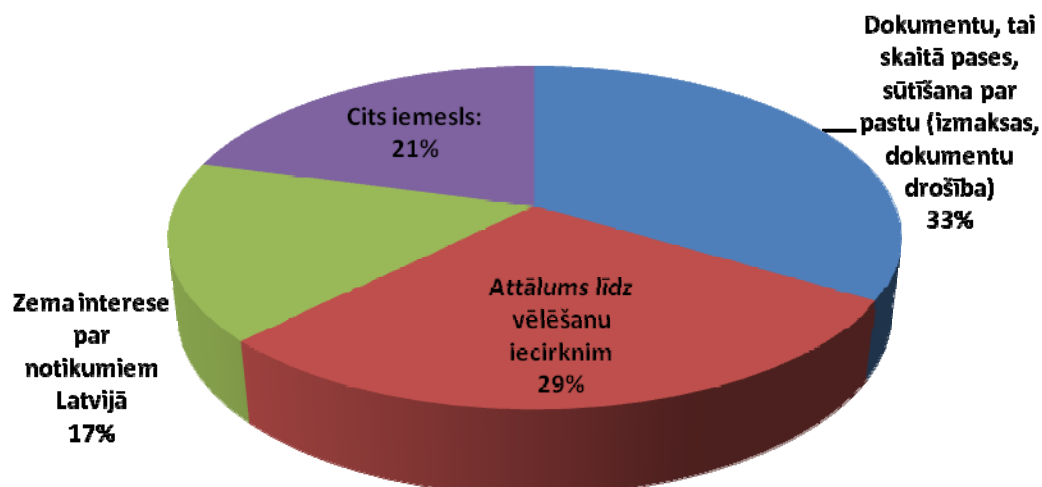
Visbiežāk minētie iemesli ir nederīga pase, nepietiekoša informācija par vēlēšanām un par kandidātiem, kā arī potenciālo balsotāju vecums un veselības stāvoklis.

Iemesli kādēļ nepiedalījās vēlēšanās

Atbildes apvienotas un sagrupētas prioritārā secībā pēc to minēšanas biežuma:

- nav reģistrējušies kā LR pilsoņi līdz 1995.gadam, nav Latvijas pases vai beidzies tās derīguma termiņš - 11 atbildes,
- vecums, vientulība, vai slimība, kas liedz ierasties vēlēšanu iecirknī - 7,
- trūkst informācijas - 5,
- attālums līdz vēlēšanu iecirknim - 5,
- prombūtne -4,
- uzskats, ka pase, kas izdota pirms 2007.gada 19.novembra, nav derīga balsošanai -2,
- trūkst kompetences spriest par politiskajām partijām - 1,
- neuzskata sevi par piederīgu Latvijai -1,
- nav intereses - 1,
- vēl nebija pilngadīgs - 1,
- neticība Latvijas valstij vai tās vadītājiem - 1.

Atbildes uz jautājumu Nr.6.: „Kādi, Jūsaprāt, ir galvenie iemesli zemajai vēlētāju atsauksmei Kanādā (sarindot prioritātes kārtībā no 1 līdz 4)?”

Visvairāk aptaujātie kā galvenos iemeslu zemajai vēlētāju atsauksmei Kanādā min dokumentu sūtīšanu par pastu un attālumu līdz vēlēšanu iecirkņim.

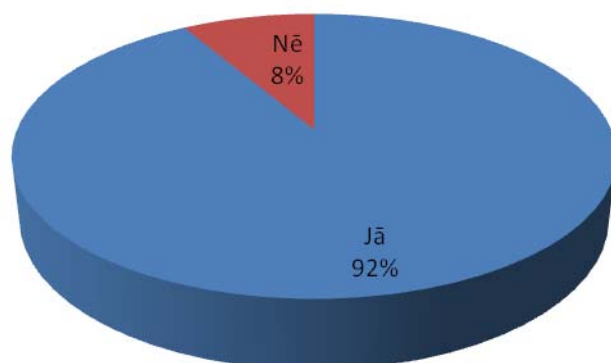
Visbiežāk minētie „citi iemesli” zemajai vēlētāju atsauksmei Kanādā ir informācijas trūkums par politisko situāciju Latvijā, politiskajām partijām un kandidātiem, nepilnīga vēlēšanu sistēma, kā arī tas, ka trūkst diskusijas par šiem jautājumiem. Tāpat vairakkārt tiek minēti iemesli, kas saistīti ar LR pilsoņu pasēm, kā piemēram, nav nomainīta vecā parauga pase.

Cits iemesls zemajai vēlētāju atsauksmei Kanādā

Atbildes apvienotas un sagrupētas prioritārā secībā pēc to minēšanas biežuma:

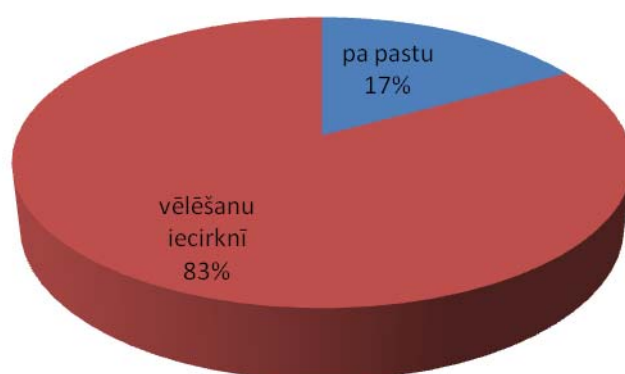
- nav informācijas un/vai analīzes (tai skaitā, no LNAK un citām trimdas organizācijām) gan par vēlēšanām kopumā, gan par kandidātiem un to politiskajām programmām – 23 atbildes,
- nav Latvijas pilsoņa pases vai beidzies tās derīguma termiņš, grūtības atjaunot pasi vecuma vai cita iemesla dēļ - 12,
- vilšanās vai neuzticība Latvijas politikai, politiķiem vai valsts amatpersonām, pamatojot to ar partiju strīdiem, vai neveiksmīgiem lēmumiem -16,
- uzskats, ka esošā vēlēšanu kārtība nav pareiza (piemēram, pārāk daudz partiju, partiju nespēja apvienoties) - 10,
- vecums, vai slimība, kas liedz ierasties vēlēšanu iecirknī - 9,
- slinkums, apātija, vai intereses trūkums – 8,
- neticība vienas balss nozīmei rezultātu iespaidošanā - 4,
- jaunās paaudzes atsvešinātība no Latvijas un intereses trūkums - 3,
- neticība Latvijas nākotnei vai tagadējās Latvijas noliegums -3,
- attālums līdz vēlēšanu iecirknim - 3,
- lēmuma pieņemšanas grūtības - 2,
- uzskats, pase, kas izdota pirms 2007.gada 19.novembra, nav derīga balsošanai -2,
- neuzticība pastam, lai sūtītu pasi balsojot pa pastu -1,
- uzskats, ka ārzemju latviešu balsis nav vajadzīgas -1,
- negatīvi noskaņota Latvijas prese, kas grauj Latvijas tēlu - 1,

Atbildes uz jautājumu Nr.7.: „Vai Jūs plānojat piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās?”

Kā redzams grafikā, 92% aptaujāto plāno piedalīties nākamajās Saeimas vēlēšanās.

Atbildes uz jautājumu Nr.8.: „Ja vēlēšanās piedalīsieties, vai balsosiet: „pa pastu” ; „vēlēšanu iecirknī”?”

Lielākā daļa (83 %) aptaujāto vēlētāju 10.Saeimas vēlēšanās plāno balsot vēlēšanu iecirknī.

Atbildes uz jautājumu Nr.10.: „Kas, Jūsuprāt, palielinātu interesi par dalību Saeimas vēlēšanās Kanādā?”

Aptaujātie uzskata, ka interesi piedalīties nākamajās Saeimas vēlēšanās palielinātu informatīvas kampaņas, diskusijas, lielāka informācijas pieejamība par kandidātiem un partiju programmām. Tāpat aptaujātie uzskata, ka būtu nepieciešami vairāk un vieglāk sasniedzami vēlēšanu iecirkņi.

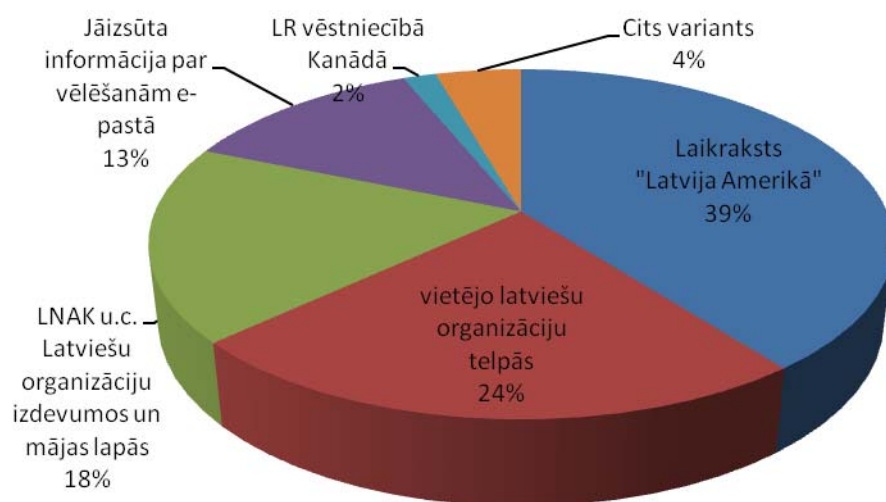
Kas palielinātu interesi par dalību Saeimas vēlēšanās Kanādā?

Atbildes apvienotas un sagrupētas prioritārā secībā pēc to minēšanas biežuma:

- informācija (arī īpašu (tai skaitā LNAK rīkotu) informācijas vakaru vai semināru rīkošanu latviešu centros) par partijām, kandidātiem un programmām, skaidrojums avīzē Latvija Amerikā – 26 atbildes,
- laicīga informācija par vēlēšanu iecirkni, vēlēšanu popularizēšana vai atgādinājums par pilsoņa pienākumu vēlēties izmantojot visus iespējamus komunikāciju līdzekļus (telefonu, pastu, internetu, centros, latviešu sarīkojumus, skolas), - 15,
- vēlme redzēt vienotākas vai latviskākas partijas – 10,

- pilsonības (t.sk. dubulpilsonības) piešķiršana – 5,
- pieejamāki un vairāk vēlēšanu iecirkņi – 5,
- vēlme redzēt uzticamākus politiķus – 3,
- pozitīvāka informācija par politiku Latvijā – 2,
- pasākumu rīkošana vēlēšanu dienā – 1,
- latviskuma uzturēšana Kanādas latviešos – 1,
- vēlēšanu reforma – 1
- informācija angļu valodā – 1.

Atbildes uz jautājumu **Nr.11.: „Kur, Jūsaprāt, būtu jāizvieto informācija par 10.Saeimas vēlēšanām, lai pēc iespējas vairāk Latvijas pilsoņi Kanādā par tām uzzinātu? (Ar 1,2 un 3 atzīmēt trīs galvenās prioritātes)”**

Kā redzams grafikā, lielākā daļa aptaujāto kā visefektīvāko informācijas izplatīšanas veidu Latviešu sabiedrībai Kanādā min laikrakstu „Latvija Amerikā” un vietējo latviešu organizāciju telpas.

Kā visbiežāk minētie „citi varianti”, kur izplatīt informāciju par vēlēšanām minēti internets (piemēram, „Facebook”), pasts, telefons, organizētie pasākumi, draudzes un skolas.

Citi varianti kur izplatīt informāciju Kanādā par 10.Saeimas vēlēšanām

Atbildes apvienotas un sagrupētas prioritārā secībā pēc to minēšanas biežuma:

- dažādos pasākumos (tai skaitā, īpaši organizētās apspriešanās) latviešu centros (arī mazajos) un draudzēs – 13,
- avīzēs (Latvija Amerikā un Laiks) – 6,
- interneta portālos (t.sk. Facebook) – 6,
- pastā – 6,
- izplatot caur visām organizācijām un iesaistot organizāciju vadītājus, kā arī izmantojot gan e-pastu sarakstus, gan organizāciju (draudžu) informatīvos izdevumus – 5,
- e-pastā – 3,
- uz ziņojumu dēļiem publiskās vietās – 2,
- pārrunājot starp draugiem un paziņām – 2.
- pa telefonu – 1,

Secinājumi un priekšlikumi

Veiktā aptauja par 2010.gada Saeimas vēlēšanām identificē vairākus svarīgus jautājumus, kas būtu jārisina pēc iespējas ātrāk.

LR pilsoņu pases

Analizējot anketas jāsecina, ka visiem Kanādā dzīvojošiem potenciālajiem vēlētājiem nav pietiekama informācija par Latvijas pilsoņu pasu iegūšanu un apmaiņu. Vairāki aptaujātie anketā aktualizējuši jautājumu par 1992.gada parauga pasēm (ar ielīmēto fotokartīti), kurām nav beidzies derīguma termiņš, kā arī par pasēm ar derīguma termiņu "BEZTERMIŅA". Trūkst informācijas, ka šīs pases nav derīgas ceļošanai, bet ir derīgas 10.Saeimas vēlēšanām.

Priekšlikums: LNAK sadarbībā ar LR Vēstniecību Kanādā, laikrakstiem „Latvija Amerikā” un „Laiks” organizēt informatīvu kampaņu par pasēm. Tāpat būtu vēlams organizēt informatīvu kampaņu, aicinot Latvijas pilsoņus, kuru pases nav derīgas balsošanai, savlaicīgi atjaunot tās. LNAK vai citām latviešu organizācijām būtu vērts apsvērt iespēju palīdzēt vecākiem cilvēkiem nokļūt līdz Otavai vai citam vēlēšanu iecirknim. Vēstniecība jau ir izplatījusi paziņojumu par pasēm.

Informācija par vēlēšanām

Vairums anketās, pie dažādiem jautājumiem ir minēts informācijas trūkums gan par vēlēšanām, gan partijām, gan kandidātiem. Trūkst diskusijas par vēlēšanu tēmu.

Priekšlikums: LNAK un citām latviešu organizācijām, laikrakstiem „Latvija Amerikā” un „Laiks” jāorganizē regulāras diskusijas par vēlēšanām. Tāpat jānodrošina, cik iespējams, iespēja sekot līdzi diskusijām Latvijas plašsaziņas līdzekļos (piemēram, translēt pirmsvēlēšanu diskusijas Latvijas televīzijā un Latvijas radio). LNAK Politikas nozare varētu piesaistīt speciālistus, kas ikdienā cītīgi seko politiskajiem notikumiem Latvijā un aicināt viņus veidot īsus, kodolīgus apskatus, kas būtu piemēroti Kanādas latviešu publikai. Šos apskatus varētu publicēt laikrakstos vai latviešu organizāciju mājas lapās. Latviešu organizāciju mājas lapās varētu izveidot vēlēšanām veltītas diskusiju grupas un forumus. Pārrunās īpaši vēlams iesaistīt Kanādas latviešu jauniešus un jauniebraucējus, noteikti nepieciešama sadarbība ar LNJAK.

Izskatīt iespēju organizēt konkursus par vēlēšanu tēmu skolās. Tas radītu pilsonisko apziņu latviešu jaunajai paaudzei un rosinātu diskusiju par vēlēšanām ģimenēs. Iespējama arī vēlēšanu simulāciju spēļu metodes izmantošana, līdzīgi, kā tas notiek ar Kanādas vēlēšanu sistēmas apguvi Kanādas skolās. Ieinteresētajām skolām vēstniecība varētu sniegt informatīvu atbalstu šādu spēļu rīkošanā.

Izvietot informāciju par vēlēšanām latviešu draudzēs.

Attālums līdz vēlēšanu iecirkņiem un vēlēšanu iecirkņu atrašanās vietas

Kā viens no bieži minētiem iemesliem zemajai vēlētāju aktivitātei ir liels attālums līdz vēlēšanu iecirkņiem, kā arī problēmas līdz tiem nokļūt. Jāņem vērā, ka vairākums aptaujāto ierindoja sevi vecuma grupā „61 un vairāk gadu”. Tāpat aptaujātie ir pauduši viedokli, ka vēlētāju aktivitāti palielinātu labāka vēlēšanu iecirkņu pieejamība.

Priekšlikums: LR vēstniecībai Kanādā rūpīgi izvērtēt vēlēšanu iecirkņu/-iecirkņa atrašanās vietas, cik to pieļauj Kanādas likumi,

LNAK un citām latviešu organizācijām izvērtēt iespēju organizēt vēlēšanu nogādāšanu uz vēlēšanu iecirkni, kā arī organizēt pasākumus (piemēram, koncertus) vēlēšanu dienā, kas piesaistītu vēlēšanu uzmanību.

LNAK un citas latviešu organizācijas varētu iesaistīties, lai popularizētu balsošanas pa pastu iespēju, izmantojot Kanādā pieejamos drošā pasta veidus, tādus kā kurjerpasti (piemēram UPS, Fedex, TNT, DHL, Purolator u.c.) vai Kanādas pasta piedāvāto Xpresspost pakalpojumu. Būtu svarīgi apkopot informāciju par šādu pakalpojumu izmaksām katrā provincē un nosūtīšanas kārtību un to savlaicīgi darīt zināmu vēlētajiem. Liela daļa vēlēšanu nemaz nav informēti par drošā pasta esamību un viņu bažas sūst dokumentus pa parasto pastu ir gluži labi saprotamas.